

בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוטי מרכז
בפני:

סא"ל רונן שור - שופט

(ע"י ב"כ, קמ"ש אופיר שטיינר)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, סרן חגי בן דוב)

ח/XXX סמל ח' נ'

הכרעת - דין

על-פי הודאתו, מורשע הנאשם בעבירה של שימוש בסם מסוכן, לפי סעיף 7 (א) ו-(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

- ניתנה היום, 15.2.2017, י"ט בשבט התשע"ז, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

גזר - דין

רקע

1. הנאשם, סמל ח' נ', הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של שימוש בסם מסוכן. במשך כשנה וחודשיים בעת שירותו הצבאי, השתמש הנאשם בסם מסוכן מסוג קנאביס בתוככי היחידה, ב-2-3 הזדמנויות במהלך כל שבוע. הנאשם, ששירת כנהג בט"ש, ביצע את השימושים בשעות הערב, לאחר מקלחת ולפני השינה, והשימושים בוצעו עד סמוך למעצרו.

2. הנאשם עלה לארץ בהיותו בן 21, התנדב לשירות צבאי ושחרר תקופה מסוימת לאחר המועד הרשמי בו אמור היה לסיים את השירות אליו התחייב מלכתחילה. הנאשם נטול עבר פלילי או משמעותי. אין מחלוקת כי עבר תהליך גמילה מוצלח מסמים. הנאשם נשוי ואב לשני ילדים, רעייתו עובדת ומצבם הכלכלי אינו קל. הנאשם נקלט לאחרונה בעבודת אבטחה ביישובו וברצון מעסיקו לקדמו בתפקיד שידרוש כי יחזיק ברישיון נהיגה.

3. הצדדים הגיעו להסכמה ביחס לרכיבי הענישה המרכזיים, ובהם עונש מאסר שיחפוף לימי המעצר (16 ימים), מאסר מותנה והורדה לדרגת טוראי. עם זאת, הצדדים חלוקים ביחס לרכיב הענישה של פסילת רישיונות הנהיגה, כאשר קיימת הסכמה כי התקופה בה רישיונו הופקד בבית הדין – חודשיים ומחצה – תנוכה מתקופת הפסילה בפועל שתושג על הנאשם בגזר הדין.

4. התביעה עמדה על היבטי החומרה בתיק, בעיקרם השימוש האינטנסיבי בסם מסוכן בנסיבות צבאיות על-ידי מי ששימש בפועל כנהג ביחידה מבצעית. בשים לב לתכלית המניעתית וההרתעתית, יש מקום לדעתה לאזן את עונש המאסר המקל בעונש של פסילת רישיונות לתקופה משמעותית.

5. ההגנה טענה, כי בשים לב להליך השיקומי, הרי שהיבטי המניעה וההרתעה מאבדים מכוחם. רישיונותיו של הנאשם הופקדו בבית הדין לתקופה ממשית ועל-כן אין מקום לפסילה נוספת של הרישיון, באופן שיפגע במטה לחמו ועל רקע נסיבותיו האישיות. לשיטתה, במקרים דומים ואף חמורים יותר, הושתו (אם בכלל) תקופות פסילה קצרות.

6. בדברו האחרון הביע הנאשם חרטה על ביצוע העבירה וביקש כי נסיבותיו האישיות והמשפחתיות תילקחנה בחשבון בעת גזירת העונש.

דיון והכרעה

7. בית הדין הצבאי לערעורים פסק לא פעם, כי למעשי שימוש בסם בנסיבות צבאיות על-ידי חיילים נודעת חומרה רבה:

"צריכת הסם פוגעת ביכולת התפקודית של החייל, אשר נדרש להיות נכון לפעילות ביטחונית בכל עת, וממילא עלולה לפגוע, בנוסף, ביכולת התפקודית של היחידה כולה. לפיכך, על-פי פסיקתו החוזרת ונשנית של בית דין זה:

'כלל נקוט הוא כי ראוי להטיל על חיילים אשר הורשעו בעברות סמים באשר הן (שימוש בסם, החזקתו או סירוב להיבדק) עונשי

מאסר לריצוי בפועל... הטעם לכלל האמור נעוץ בחומרה היתרה הטמונה בדבר ובצרכי חינוך והרתעה (הן הרתעת היחיד והן הרתעה הרבים) (ע/51,52/12 התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט פרץ (2012)).

כך באשר לעבירות סמים בכלל, ובאשר למעשי שימוש בסם הנעשים בתוככי היחידה בפרט, כשלעניין זה הוטעם כי:

'נסיבות השימוש בסם בתוככי היחידה מלמדות על עזות מצח, תוך חריגה ממושכלות יסוד של מהות המערכת הצבאית והכללים המתחייבים בה' (ע/197/02 התובע הצבאי הראשי נ' טור' חונדיאשולי, פס' 5 (2002)).

... השימוש בסם בתוככי היחידה מקרב עד מאוד את החשש שצריכת הסם תפגע בביצוע המטלות הצבאיות, ויותר מכך, הכנסת הסם ליחידה עלולה להדביק חיילים נוספים בעבירות של צריכת סם" (ע/58/15 התובע הצבאי הראשי נ' סמל זוהר (2015), בפסקה 8 (2016); ראו לאחרונה: ע/74,75/16 רב"ט אלימלך נ' התובע הצבאי הראשי (2016)).

8. משכך, על דרך הכלל, מדיניות הענישה הנוהגת קובעת עונשי מאסר בפועל בני מספר חודשים למי שנכשלים בשימוש בסם בנסיבות צבאיות. יפים הדברים, מקום בו הנאשם עשה שימוש אינטנסיבי, תדיר וקבוע בסם המסוכן בתוככי היחידה, וזאת עד סמוך למעצרו ולא הפסיק את השימוש בסם ביוזמתו שלו.
9. משנה חומרה טמון במעשי הנאשם, ששימש כנהג בט"ש ביחידה מבצעית המצויה באזור יהודה ושומרון. צלילות הדעת הנדרשת מנהג, קל וחומר נהג ביחידה מבצעית, היא מוגברת ומועצמת. הוא צריך להיות נכון לקריאה וכשיר ליציאה למשימות ביטחוניות בכל עת. על כן, העובדה כי השימוש בסם בוצע בשעות הערב ובסמוך לשנת הלילה, אינה מעלה ואינה מורידה בנסיבות העניין.
10. יפים הדברים עת עסקינן ברכיב הענישה של פסילת רישיון הנהיגה. בית הדין הצבאי לערעורים עמד על כך בקובעו, כי

"מי שבמשך תקופה בת מספר חודשים עשה שימוש אינטנסיבי מאוד בסמים בתוככי היחידה ומחוצה לה מלמד על עצמו כי קנה לו הרגל מגונה ומסוכן. כאשר האמור במי שמחזיק ברישיונות נהיגה בכלי רכב כבדים למיניהם הסכנה היא כפולה ומכופלת. אם יאחז הוא בהגה, ומתקיים חשש, שבעתיד ינהג לאחר שעשה שימוש בסמים, מתפקידה של הערכאה השיפוטית הדנה בעניינו להרחיקו מכבישי

הארץ למשך תקופה משמעותית. הדבר מתחייב לנוכח אחריותה של הערכאה השיפוטית כלפי העוברים בדרך כולם. בכגון דא אין ניתן ליטול סיכונים; התממשות סיכונים מעין אלו סופה רע ומר. מכך, עלינו להישמר מכל משמר. החמרה שכזו אף מתבקשת מרמת הענישה, אשר נקבעה בבית-דין זה לעברות מהסוג המדובר" (ע/56,59/10 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט סחרוביץ'** (2010), בעמ' 4).

11. כידוע, עונש הפסילה בעבירות סמים תכליתו אינה מניעה בלבד והוא נועד לשרת אף מטרות של הלימה או הרתעה (ראו לאחרונה: ע/83,84/16 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' כהן** (2016), בפסקה 9; ע/42/16 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' פולס** (2016), בפסקה 15).

12. בית הדין הצבאי לערעורים הטעים, כי

"תפקידה של הערכאה השיפוטית הפלילית, בהחליטה אם להטיל עונש של פסילת רישיונות נהיגה על מי שהשתמש בסמים מסוכנים, לשקול ולהעריך, בראש ובראשונה, את **מידת הסיכון**, הנשקפת מהנאשם, כי ישוב וישתמש בסמים בהקשר של נהיגה ברכב (דהיינו בשעות שלפני הנהיגה או במהלכה, רחמנא ליצלן). הערכה זו צריך שתביא בחשבון את **תכיפות מעשי השימוש בסמים**; את **מספר ההזדמנויות שבהן נעשה שימוש בסם**; את **נגישותו של הנאשם לסמים**; האם האמור בשימוש אקראי כאשר הסם סופק על ידי אחר או שמא הוא עצמו **בעל יכולת להשיג סמים ועשה כן בעבר**. לבסוף, יש לבחון אם הנאשם הוא **בעל רישיון נהיגה ומה תפקידו הצבאי על מנת להעריך את היקף הנזק הפוטנציאלי** העלול להישקף מנהיגה תחת השפעת הסמים, המבוצעת על ידיו. כמובן, שאין בבחינת ההיבט המניעתי כדי לאיין את הצורך בבחינת ההיבט ההרתעתי ואת תמהיל הענישה הכולל, אשר אף הוא בעל השלכה על משך הפסילה הראויה להיות מוטלת על מי שעשה שימוש מפושט בסמים מסוכנים" (ע/22/12 **התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט אמילוב** (2012), בעמ' 3-4, ההדגשות במקור).

13. מנגד, הנאשם לא עשה שימוש בסמים בתוככי היחידה יחד עם חיילים אחרים ולא הדיח אחרים לשימוש בסם. כן לקחתי בחשבון את הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, כפי שעולה ממסמך של המכון הירושלמי לטיפול בבעיות סמים ותחלואה כפולה, ואשר נוגעות למצוקה ולחץ חברתי שחוה הנאשם. מעשי השימוש

בסם נעשו כולם בעת שירותו הצבאי, ולא עולה כי לנאשם יש כיום נגישות לסם. עם זאת, לא ניתן לבטל לחלוטין את החשש כי שובם של מצוקות ולחצים חברתיים עלולים להביא את הנאשם לשימוש נוסף בסם. בנוסף, כמצוות הפסיקה, אין לאיין את הצורך בבחינת ההיבט ההרתעתי ואת תמהיל הענישה הכולל.

14. במכלול השיקולים, ועל רקע מדיניות הענישה הנהוגה, מצאתי לכבד את עתירתם המשותפת של הצדדים לעניין רכיב המאסר וההורדה בדרגה. בנוסף, ראיתי לקבוע מתחם לפסילת הרישיונות הנע בין 2 ל- 7 חודשי פסילה בפועל. לא מצאתי לסטות לקולה מן המתחם עקב היבטי שיקום. עם זאת, היבטי השיקום יבואו לידי ביטוי בתוך מתחם העונש שנקבע לרכיב הפסילה.

15. מהראיות שהוצגו לבית הדין והטיעונים שנשמעו עולה, כי הנאשם נקלט לאחרונה בעבודה בתחום האבטחה ביישובו. עם זאת, העבודה אינה מחייבת נהיגה מעצם מהותה. הקושי שהוצג ביחס לפסילת רישיון הנהיגה ופגיעת העונש בנאשם באים לידי ביטוי בהגעתו של הנאשם לעבודה וממנה חזרה לביתו (שכן עבודתו כוללת משמרות) וכן באפשרות קידומו של הנאשם לתפקיד שידרוש את רישיון הנהיגה כחלק מרכיבי העבודה. על רקע האמור, עונש פסילה ממושך עלול לפגוע יתר על המידה גם במשפחתו של הנאשם, אשר מצבה הכלכלי אינו קל.

16. לקחתי בחשבון את נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב. הנאשם עבר בהצלחה תהליך גמילה ממושך והוא אף ממשיך להגיע לשיחות לאחר סיומו הרשמי של התהליך הטיפולי. הנאשם הודה באשמה וחסך בזמן שיפוטי. מאז ביצוע העבירה חלף פרק זמן, המלמד אף הוא על הקהיה מסוימת באינטרס הציבורי בענישה משמעותית של הנאשם. לא ניתן אף להתעלם מן העובדה, כי הנאשם עלה לארץ, התנדב לשירות צבאי ותקופת שירותו הייתה ארוכה מן הנדרש, ונעדרה עבירות משמעות. סיכומם של דברים, נדמה כי הנאשם אכן החל לעלות על דרך הישר ולהתרחק מעולם הסמים. על כן, גם אם היבטי המניעה בנסיבות המקרה לא התאינו, הרי שכוחם נחלש.

17. בד בבד, לא ניתן להתעלם מנסיבות החומרה המשמעותיות במעשיו של הנאשם, והצורך בהרתעת הרבים, כמו גם מתן משקל מסוים לשיקול ההרתעה האישית, נוכח פרק הזמן הקצר שחלף מאז הסתיים הליך השיקום. בנוסף, הקשיים שיעמדו בדרכו של הנאשם להגיע למקום עבודתו הם מובנים, אך אינם בלתי פתירים, בהינתן מקום מגוריו מחד גיסא ומקום עבודתו מאידך גיסא. גם האפשרות לקדמו בתפקיד, באופן שיחייב את הצורך ברישיון נהיגה, אינה יכולה להביא בנסיבות המקרה לספו התחתון של מתחם העונש ההולם; אלא תבוטא במיתון התקופה הנוספת בה ייפסל רישיונו. בסופו של יום, יש לבחון את תמהיל הענישה הכולל, אשר אף הוא בעל

השלכה על משך הפסילה הראויה. בל נשכח, כי בנסיבות המקרה, תקופת המאסר בפועל שתושת על הנאשם – בהתאם להסכמה בין הצדדים ואשר מצאתי לאמצה – היא מתונה עד מאוד.

18. סיכומם של דברים מצאתי להשית על הנאשם את העונשים הבאים:

א. שישה עשר (16) ימי מאסר לריצוי בפועל בכליאה ממשית, בניכוי שישה עשר (16) ימי מעצרו.

ב. שלושה (3) חודשי מאסר מותנה למשך שלוש (3) שנים, שלא יעבור עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, או עבירה לפי חוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013.

ג. שלושים (30) ימי מאסר מותנה למשך שנתיים (2), שלא יעבור עבירה לפי סעיף 127א לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, או עבירה של אי קיום הוראות מחייבות, הנוגעת לפקודת מטכ"ל 33.0220, למעט שתיית משקה משכר.

ד. הורדה לדרגת טוראי.

ה. מאה שלושים וחמישה (135) ימי פסילה בפועל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה אזרחי או צבאי, החל מהיום. מתקופה זו ינוכו שבעים וחמישה (75) ימים (7/8/2016-25/5/2016) בהם הופקדו רישיונות הנהיגה של הנאשם בבית הדין. על כן, הנאשם יפקיד את רישיונות הנהיגה במשרד הרישוי הצבאי לתקופה של שישים (60) ימים.

- זכות ערעור כחוק
- ניתן היום, 2015/2/17, י"ט בשבט התשע"ז, והודע בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט

העתק נכון מהמקור
רס"ן איריס קלי
ק' בית הדין

נערך על ידי: מור כהן
בתאריך: 15/02/2017
חתימת המגיה: א' ב'